

การบูรณาการหลักสูตรปายะกับศาสตร์ฮวงจุ้ยเพื่อปรับปรุงภูมิสถาปัตยกรรม: ศึกษากรณี: วิทยาลัย
พุทธศาสตร์นานาชาติ (IBSC)

An Integration of SUPPAYA with FENG SHUI: Case Study of International
Buddhist Studies Collage (IBSC)

ธนาวัฒน์ เชิดชูเจริญวงศ์*

Thanawat Cherdchucharoenwong*

สาขาวิชาสันติศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*

Peace Studies Program, Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพบริบทของการออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมของอาคารวิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติ (International Buddhist Studies Collage: IBSC) 2) เพื่อศึกษาแนวคิดหลักสูตรปายะและหลักสูตรฮวงจุ้ยเพื่อใช้ปรับปรุงภูมิสถาปัตยกรรมวิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติ (International Buddhist Studies Collage: IBSC) และ 3) เพื่อพัฒนาและนำเสนอรูปแบบการบูรณาการหลักสูตรปายะกับศาสตร์ฮวงจุ้ยเพื่อปรับปรุงภูมิสถาปัตยกรรมวิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติ (International Buddhist Studies Collage: IBSC)

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้อาศัยวิธีดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การวิจัยภาคสนามจากการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ทราบถึงปัญหาของอาคารจากผู้ใช้บริการอาคาร ประกอบด้วย ผู้บริหาร พระอาจารย์ อาจารย์ เจ้าหน้าที่และนักศึกษา จากนั้นทำการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปายะและศาสตร์ฮวงจุ้ยจากการสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญด้านศาสนาและผู้เชี่ยวชาญด้านฮวงจุ้ย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา (ร่าง) รูปแบบการบูรณาการหลักสูตรปายะกับศาสตร์ฮวงจุ้ยเพื่อปรับปรุงภูมิสถาปัตยกรรม จากนั้นดำเนินการสนทนากลุ่มเพื่อวิพากษ์ (ร่าง) รูปแบบการบูรณาการหลักสูตรปายะกับศาสตร์ฮวงจุ้ยเพื่อปรับปรุงภูมิสถาปัตยกรรม อาคารวิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติ (IBSC) นำข้อเสนอแนะที่ได้จากการสนทนากลุ่มไปปรับปรุงร่างรูปแบบให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ผลการวิจัย 1) ทราบถึงสภาพปัญหาของอาคารวิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติ 2) ทราบถึงแนวทางการนำหลักสูตรปายะมาบูรณาการร่วมกับหลักสูตรฮวงจุ้ยเพื่อใช้ในการปรับปรุงอาคารวิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติ และ 3) ได้รูปแบบการบูรณาการหลักสูตรปายะกับศาสตร์ฮวงจุ้ยเพื่อปรับปรุงภูมิสถาปัตยกรรมวิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติ (International Buddhist Studies Collage: IBSC) สำหรับนำมาใช้ในการปรับปรุงภูมิสถาปัตยกรรมอาคารที่เหมาะสมกับสภาพจริงของอาคาร

คำสำคัญ : การบูรณาการ, หลักสูตรปายะ, ศาสตร์ฮวงจุ้ย

Received: 2020-11-08: Revised: 2020-01-29: Accepted: 2020-02-25

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the context of architectural design of International Buddhist Studies Collage: IBSC. 2) to study the concept of the principles of Suppaya and Feng Shui for the landscape architecture of International Buddhist Studies Collage: IBSC and 3) Develop and present model of an integration of suppaya with feng shui: case study of International Buddhist Studies Collage: IBSC.

This research is a qualitative research. The researcher relies on a method of conducting qualitative research. Using field research from in-depth interviews to understand building problems from building users. Consisting of executives, monks, professors, professors, staff and students. After that, study the principles of the suppaya and Feng Shui from the synthesis of relevant documents and interviews from religious experts and feng shui experts. To be a guideline for develop Draft model of an integration of suppaya with feng shui: case study of International Buddhist Studies Collage: IBSC. After that, conduct a group discussion to review the Draft model to use the suggestions from the group discussion to improve the draft to be more appropriate. The results of the research 1) Understand the in-depth problems of the International Buddhist College Building. 2) Understand how to integrate the principles of suppaya together with Feng Shui to improve the International Buddhist College Building and 3) The model of an integration of suppaya with feng shui: case study of International Buddhist Studies Collage: IBSC for the purpose of building landscape architecture suitable for the actual condition of the building.

Keywords : Integration, Suppaya, Feng Shu.

บทนำ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนานานาชาติ โดยย้ายจากวัดมหาธาตุฯมาอยู่ที่ อ.วังน้อย และตั้งวิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติได้ทำพิธีเปิดอย่างเป็นทางการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมีนวัตกรรม 4 ประเภท คือ ด้านการผลิต ด้านการบริการ ด้านกระบวนการ และด้านการจัดการ วิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติเปิดการเรียนการสอนถึงระดับปริญญาเอก โดยมีนิสิตนานาชาติเข้ามาศึกษาเป็นจำนวนมาก ได้รับรองหลักสูตรระดับปริญญาเอกนานาชาติ สาขาพระพุทธศาสนา ของวิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติจากคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.) สิ่งแวดล้อมทางการศึกษาจัดเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการเรียนรู้ หรือหากจะกล่าวในมุมมองของพระพุทธศาสนาอาจกล่าวได้ว่า สัปปายะสถานและกัลยาณมิตรเป็นสิ่งสำคัญที่เอื้อต่อการบ่มเพาะโยนิโสมนสิการให้เจริญงอกงาม ภายใต้กรอบใหญ่ที่เป็นผังมโนทัศน์ในการจัดการศึกษาตามแนวไตรสิกขาทั้งพฤติกรรม จิตใจ และปัญญา สิ่งแวดล้อมทางการศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ นั้น ประกอบด้วยระบบและกลไกหลายตัว เช่น หลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล สื่อการสอน อาจารย์ผู้สอน และที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม เช่น ต้นไม้ สวน และลานหญ้าที่สร้างความร่มรื่นภายในอาคารและรอบ ๆ สถานที่เรียนรู้ มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ใน

หลายประเทศต่างให้ความสำคัญกับการมีบริเวณหรือพื้นที่สีเขียวภายในมหาวิทยาลัย ไม่ว่าจะเป็นลานกว้างตามเส้นทางรอบอาคารเรียนจะได้รับการออกแบบและจัดวางต้นไม้ชนิดต่าง ๆ รวมถึงลานหญ้าในทุกตารางเมตร

วิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ (International Buddhist Studies Collage: IBSC) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร) โดยพระมหาหรรษา ธมฺมหาโส ผู้อำนวยการวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ มีเป้าหมายการพัฒนาวิทยาลัยให้ก้าวไปสู่คำว่า Smart Collage ตามยุทธศาสตร์การพัฒนางานสู่ความเป็นเลิศ หรือ EdPEX เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์การเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระพุทธศาสนาในระดับนานาชาติ มีการพัฒนาระบบการบริหารจัดการวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงบูรณาการรูปแบบการเรียนการสอนของวิทยาลัยให้สามารถตอบสนองความต้องการของนิสิต และผู้รับบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตอบเจตจำนงของคณาจารย์ และนิสิต รวมถึงการให้บริการด้านการศึกษาของเจ้าหน้าที่ได้ดีมากยิ่งขึ้น จึงเพียรพยายามทุ่มเททรัพยากรทั้งหมดที่มีลงทุนเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาธรรมชาติสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกของวิทยาลัย เพื่อให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ นิสิต นักศึกษา และบุคคลทั่วไป แม้วิชาการในห้องเรียนจะตึงเครียดเต็มไปด้วยหลักการคิด ทฤษฎีที่ใช้เหตุผล หากเมื่อเดินออกมานอกอาคารจะพบกับบรรยากาศของการผ่อนคลาย ร่มรื่นรู้สึกได้ถึงธรรมชาติที่ได้รับจากสิ่งแวดล้อมโดยรอบอาคารชีวิตของผู้ใช้บริการอาคาร จึงเสมือนถูกโอบล้อมด้วยธรรมชาติ ส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมต่าง ๆ ได้อย่างสอดคล้องกับวิถีแห่งธรรมชาติ

แนวความคิดการออกแบบและสร้างอาคารวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ หรือ (International Buddhist Studies Collage: IBSC) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร) ออกแบบภายใต้แนวคิดที่ต้องการให้อาคารที่มีลักษณะ 3 ประการ คือ 1) อาคารอัจฉริยะ (Intelligent Building) 2) อาคารเจริญสติ (Mindfulness Building) และ 3) อาคารสีเขียว (Green Building) สอดรับกับปณิธานของวิทยาลัยที่ว่า "Wisdom for the World" จึงถูกออกแบบและสร้างขึ้นมา โดยมีศูนย์กลางของสวนอยู่ที่ต้นพระศรีมหาโพธิ์ที่อัญเชิญมาจากศรีลังกา การปลูก "ต้นโพธิ์" เพื่อย้ำเตือนว่า "โพธิญาณ" "โพธิจิต" และ "โพธิสัตว์" มีคุณค่าและความสำคัญต่อผู้เรียนทั้งเถรวาท วัชรยาน และมหายาน บนพื้นที่ 84 ไร่ ที่ได้รับการออกแบบและจัดวางให้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับชาวพุทธที่จะเดินทางมาจากทั่วโลก เพื่อมาศึกษา และวิจัยในมิติต่าง ๆ นั้น จะได้รับการพัฒนาและจัดวางพื้นที่ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาฯ ที่มุ่งवादฝันไปสู่การพัฒนาเพื่อเป็นมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาในระดับโลกเอื้อต่อการเรียนรู้

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่มุ่งเน้นด้านการพัฒนาจิตใจและปัญญา ซึ่งเป็นคุณลักษณะหรือปัจจัยภายใน อย่างไรก็ตามในคัมภีร์พระพุทธศาสนา หลายแห่งได้ระบุถึงปัจจัยภายนอกที่เกื้อหนุนให้การศึกษา และปฏิบัติเป็นไปโดยสะดวกหลักธรรมนี้ เรียกว่าหลักสัปายะ 7 อันเป็นกรอบหรือแนวทางหนึ่งของหลัก การในการสร้างวัดหรือพัฒนาวัด ให้เจริญในปัจจุบัน หลักสัปายะที่เป็นไปเพื่อการบริหารจัดการวัดดีนั้น มีปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา สัปายะ หมายถึง มีประโยชน์ก่อให้เกิดความเจริญ เป็นธรรมที่มี อุปการะต่อการศึกษาและปฏิบัติ (Tipitika, 1996) เป็นธรรมอันเป็นที่สบาย 7 อย่าง กล่าวคือ สภาวะสบาย สภาพเอื้อ สภาวะที่เกื้อหนุน สิ่ง สถานที่ หรือบุคคล ซึ่ง เป็นที่สบาย เหมาะกัน เกื้อกูล หรือเอื้ออำนวยกัน นอกจากนี้ สัปายะ ยังหมายถึง สิ่งที่เป็นที่สบาย สภาพเอื้อ สิ่งที่เป็นที่เกื้อกูล สิ่งที่เป็นที่เอื้อต่อการอยู่ดีและ การที่จะพัฒนาชีวิต สิ่งที่เหมาะสมกัน อันเกื้อหนุนในการเจริญภาวนาให้ได้ผลดี ช่วยให้สมาธิตั้งมั่น ไม่เสื่อม ถอย. (พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย, 2539)

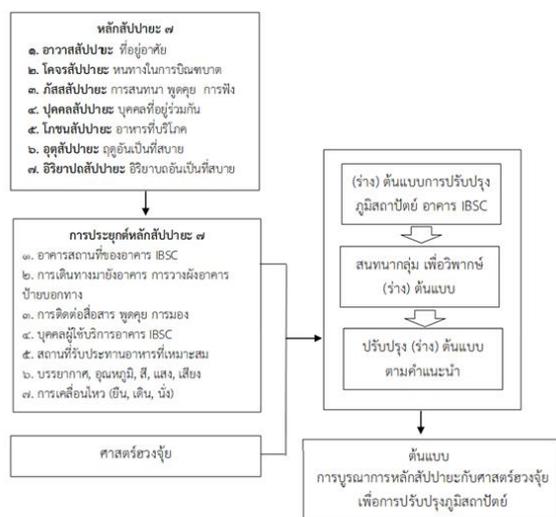
เสียงสะท้อนจากผู้ให้บริการอาคาร พบว่า อาคารวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ (International Buddhist Studies Collage: IBSC) เกิดปัญหาในการใช้บริการอาคารและไม่เอื้ออำนวยความสะดวกต่อผู้ให้บริการอาคารหลายประการที่ขัดกับหลักสัปปายะตามหลักพุทธศาสนา เนื่องจากหากอาคารวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ (International Buddhist Studies Collage: IBSC) มีความสัปปายะก็จะเอื้อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนและการทำงานของบุคลากรต่าง ๆ คำว่า สัปปายะ หมายถึง สิ่งที่สบาย สภาพที่เอื้อ สิ่งที่เกี่ยวข้อง สิ่งที่เกี่ยวข้องอยู่อาศัยที่ดีและการพัฒนาชีวิต ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีความสนใจในการปรับภูมิสถาปัตยกรรมของอาคารให้เกิดความสัปปายะตามหลักของพุทธศาสนา โดยอาศัยหลักของจรรยาในการปรับปรุงอาคารดังกล่าว ผู้วิจัยเลือกใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เนื่องจากผู้ร่วมสนทนากลุ่มเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการปรับวางฮวงจุ้ยมากกว่า 10 ปี ได้รับการยอมรับจากบุคคลทั่วไป โดยผลการวิจัยนี้จะส่งผลให้ภูมิสถาปัตยกรรมของอาคารวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ (IBSC) ได้รับการปรับปรุงให้เกิดความสัปปายะและเป็นไปตามหลักฮวงจุ้ย อันจะนำไปสู่ Wisdom for the World ตามที่มหาวิทยาลัยได้คาดหวังไว้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพบริบทของการออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมอาคารวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ
2. เพื่อศึกษาแนวคิดหลักสัปปายะและหลักฮวงจุ้ยเพื่อใช้ปรับปรุงภูมิสถาปัตยกรรมของอาคารวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ
3. เพื่อพัฒนาและนำเสนอรูปแบบการบูรณาการหลักสัปปายะกับศาสตร์ฮวงจุ้ยเพื่อปรับปรุงภูมิสถาปัตยกรรมอาคารวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยประกอบด้วยการนำหลักสัปปายะ 7 มาประยุกต์ร่วมกับศาสตร์ฮวงจุ้ย เพื่อพัฒนาเป็นรูปแบบหรือต้นแบบ ดังแสดงในรูปที่ 1

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาเกี่ยวกับ การปรับปรุงมิสสถาปัตยกรรมให้สัปปายะด้วยหลักฮวงจุ้ย เพื่อเกิด ความเหมาะสมต่อปรับปรุงมิสสถาปัตยกรรมอาคารในด้านต่าง ๆ ซึ่งการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยไว้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาบริบท สภาพปัญหาของอาคารวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ (IBSC) ผู้วิจัยทำการลงพื้นที่จริงเพื่อสำรวจ สังเกตสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกอาคาร และสัมภาษณ์ ผู้ใช้บริการอาคาร ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ เจ้าหน้าที่ นิสิตชาวไทยและนิสิตชาวต่างชาติ

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสัปปายะและศาสตร์ฮวงจุ้ย จากนั้นนำ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ เพื่อนำไปพัฒนา (ร่าง) ต้นแบบการบูรณาการหลักสัปปายะกับศาสตร์ฮวงจุ้ยเพื่อปรับปรุงมิสสถาปัตยกรรม: ศึกษากรณี อาคารวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ (IBSC)

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนา (ร่าง) รูปแบบการบูรณาการหลักสัปปายะกับศาสตร์ฮวงจุ้ยเพื่อปรับปรุงมิสสถาปัตยกรรม: ศึกษากรณี อาคารวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ (IBSC) เพื่อเกิดความสะดวก สบายและ เหมาะสมต่อการใช้งานอาคาร

ขั้นตอนที่ 4 วิพากษ์รูปแบบ โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเกี่ยวข้องมาทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อวิจารณ์และให้ข้อเสนอแนะ (ร่าง) ต้นแบบที่ผู้วิจัยทำการพัฒนาขึ้น

ขั้นตอนที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ เพื่อนำเสนอรูปแบบการบูรณาการหลักสัปปายะกับศาสตร์ฮวงจุ้ยเพื่อปรับปรุงมิสสถาปัตยกรรมอาคารวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ (IBSC)

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพบริบทของการออกแบบมิสสถาปัตยกรรมของอาคารวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ (IBSC)

การใช้บริการอาคารวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ (IBSC) สามารถสรุปสภาพปัญหาของอาคารวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ (IBSC) ได้ดังนี้ ผังของอาคารที่หันหน้าไปทางถนน มักมีลมแรงทำให้เมื่อฝนตก มักมีน้ำฝนสาดเข้ามาภายในอาคาร นอกจากนี้อุณหภูมิความร้อนจากภายนอกที่เข้ามาภายในอาคารในตอนกลางวัน ห้องน้ำมีน้ำรั่วซึมและส่งกลิ่นไม่พึงประสงค์ ห้องน้ำอากาศไม่ถ่ายเท บริเวณที่ตั้งถังขยะ ป้ายต่าง ๆ ไม่เหมาะสม ส่งผลให้สภาพภูมิทัศน์ของอาคารไม่สวยงาม ไม่มีสถานที่หรือบริเวณที่จัดไว้สำหรับให้เจ้าหน้าที่ นิสิตรับประทานอาหารเหมาะสม บริเวณอาคารเรียนไม่มีโต๊ะเก้าอี้สำหรับให้นิสิตหรือผู้ใช้บริการอาคารได้นั่งพักผ่อนระหว่างรอพบอาจารย์ที่ปรึกษา รอเรียนหรือไว้เป็นที่แลกเปลี่ยนความคิดเห็นพูดคุยระหว่างกัน ห้องประชุมเป็นกระจกใสรอบด้านไม่มีม่านบังตาขณะทำการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนเสียสมาธิขณะกำลังเรียน เนื่องจากผู้ที่เดินผ่านและผู้ที่อยู่ด้านในสามารถมองเห็นกันได้ ในบางครั้งมีเสียงรบกวนเข้ามาในห้องหรือบางที่เสียงจากในห้องก็ดังออกไปข้างนอก เหล่านี้เป็นสภาพปัญหาที่ได้จากการลงพื้นที่สำรวจ สังเกตและสัมภาษณ์ ผู้ใช้บริการอาคารวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ (IBSC)

ผลการศึกษาวัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาแนวคิดหลักสัปปายะและหลักฮวงจุ้ยเพื่อใช้ปรับปรุงมิสสถาปัตยกรรมของอาคารวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ (IBSC)

ความหมายคำว่า สัปปายะ ตามคัมภีร์วิสุทฺธิมรรค หมายถึง ธรรมอันเป็นที่สบาย 1 อย่าง

คำว่า สัปายะ ในพจนานุกรมพุทธศาสนา ฉบับประมวลธรรม หมายถึง สิ่งที่สบาย สภาพเอื้อ สิ่งที่เกิดขึ้น สิ่งที่เกี่ยวข้องการอยู่ดีและการที่จะพัฒนาชีวิต สิ่งที่เหมาะสม อันเกี่ยวเนื่องในการเจริญภาวนาให้ได้ผลดี ช่วยให้สมาธิตั้งมั่น ไม่เสื่อมถอย 1. อาวาสสัปายะ (ที่อยู่อันเหมาะสม เช่น ปลอดภัย ไม่พุกพ่วนจอบ้าง บางแห่งเรียก เสนาสนสัปายะ 2. โจรสัปายะ (แหล่งอาหาร อำนวย) ที่เที่ยวบิณฑบาตที่เหมาะสมดี เช่น มีหมู่บ้านหรือชุมชนที่มีอาหารบริบูรณ์อยู่ไม่ไกลไม่ไกลเกินไป 3. ภัตสัปายะ (การพูดคุยที่เหมาะสม เช่น พุดคุยเล่าขานกันแต่ในกถาวัตถุ 10 และพูดแต่ พอประมาณ ขาวสารและสื่อสารที่เอื้อปัญญา บางแห่งเรียก ธรรมสวสนสัปายะ 4. บุคคลสัปายะ (บุคคลที่ถูกต้องเหมาะสม เช่น ไม่มีคนร้าย แต่มีทานผู้ทรงคุณธรรม ทรงภูมิปัญญาเป็นที่ปรึกษาเหมาะใจ 5. โภชนสัปายะ (อาหารที่เหมาะสม เช่น ถูกกับร่างกาย เกี่ยวข้องต่อสุขภาพ ฉันทไม่ยาก บางแห่งเรียก อาหารสัปายะ 6. อุตสัปายะ (ดินฟ้าอากาศธรรมชาติแวดล้อมที่เหมาะสม เช่น ไม่นหนาวเกินไป ไม่ร้อนเกินไป เป็นต้น 7. อิริยาปถสัปายะ (อิริยาบถที่เหมาะสม เช่น บางคนถูกกับกิจกรรม บางคนถูกกับนั่ง ตลอดจนมีการเคลื่อนไหวที่พอดีมีอิริยาบถสมดุล

สรุปความหมายของสัปายะ หมายถึง การอยู่อาศัยในที่ที่เหมาะสม เอื้อหรือเกื้อกูลต่อการประพฤติ และปฏิบัติธรรม ทั้งที่พักอาศัย สภาพอากาศ ใกล้เคียงอาหารและยา แวดล้อมด้วยผู้ทรงธรรมและทรงภูมิปัญญา เพื่อเป็นการช่วยให้การพัฒนาตนเองได้รับผลอย่างเต็มที่จนบรรลุคุณงามความดีหรือเข้าถึงมรรคผลนิพพานตามหลักทางพระพุทธศาสนา

ฮวงจื๊อเป็นศาสตร์และศิลป์ที่เกิดขึ้นจากปัญญาอันลึกซึ้งของนักปราชญ์จีนโบราณ มีหลักปรัชญาแฝงไว้เป็นศาสตร์ที่มีการผสมผสานระหว่างสามัญสำนึกอันละเอียดอ่อนให้เข้ากันได้ดี ไม่ขัดแย้งเข้ากันได้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน คำว่า ฮวงจื๊อ ให้ความหมายที่ลึกซึ้งมากกว่าเพียงแค่หลุมฝังศพคนตายความตายเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ผูกพันอยู่กับชีวิตมนุษย์ที่เกิดแก่เจ็บ ตาย เป็นวัฏจักรที่หมุนเวียนติดต่อกันไปจนจบที่จุดเริ่มต้นนั้น อีก คำว่า ฮวง เป็นสำเนียงภาษาแต้จิ๋ว หมายถึง ลมเป็นธาตุหนึ่งในธาตุทั้งสี่ คือ ดิน น้ำ ลม ไฟ ในธาตุของจีนจะมี 5 ธาตุ คือ ดิน น้ำ ไม้ ไฟ ทอง โดยเพิ่มธาตุทอง ตัดธาตุลมออกเพิ่มเป็นธาตุไม้ เข้าไปแทนซึ่งมีความหมายที่แท้จริงของธาตุไม้ อ่อนแปรเปลี่ยนเป็นธาตุลมเข้าแทนที่ได้เช่นกัน ไม้เมื่อถูกไฟเผาไหม้ก็กลายเป็นควัน เป็นอากาศลอยตัวขึ้นสู่เบื้องสูง ผสมกลมกลืนเป็นอากาศธาตุไป ส่วนคำว่า จื๊อ ความหมายในภาษาจีน หมายถึง น้ำ เป็นสัญลักษณ์ความอึมเิบ เป็นหนึ่งในห้าธาตุที่อยู่ในหลักของศาสตร์ฮวงจื๊อ เน้นให้เห็นถึงความผูกพันของมนุษย์กับธรรมชาติที่ต้องเกื้อกูลหรือทำลายล้างกัน

ผลจากการวิเคราะห์อาคารวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ (IBSC) ตามหลักฮวงจื๊อ พบว่า ตำแหน่งของอาคารวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ (IBSC) ประกอบด้วยอาคารจำนวน 2 หลัง หันหน้าเข้าหากัน ส่วนด้านหน้าหลังของอาคารหันออกด้านนอก เมื่อพิจารณาจากชัยภูมิโดยรวม พบว่า อาคารบีที่เป็นอาคารหลังด้านใน ถือได้ว่าเป็นอาคารหลัก เป็นอาคารที่ปักพินิจที่วัดองศาได้ เท่ากับ 61.5 องศา เมื่อนำองศา 61.5 องศา มาอ่านตามผังในยุค 8 ทำให้ทราบว่าอาคารหลังนี้มีองศาปักพินิจไม่ถูกต้องตามหลักฮวงจื๊อ ทำให้พลังงานที่เข้าไปในอาคารทั้ง 2 หลังนี้ส่งผลกับคนที่อาศัยอยู่มีเปอร์เซ็นต์ให้เกิดความเจ็บป่วยได้ง่ายกว่าคนที่อาศัยอยู่นอกสถานที่ของอาคารแห่งนี้ ด้วยอิทธิพลของพลังงานดาว 2 ที่เข้ามามากเกินไป และจากผลประกอบการที่ได้จากการดำเนินการของหลักสูตรฯ ที่มีรายรับน้อยกว่ารายจ่าย อันเกิดจากอิทธิพลของดาว 7 ในระบบดาว 9 ยุค ส่งผลให้ผู้บริหารอาคารแห่งนี้ จะมีความเหน็ดเหนื่อยในการที่จะต้องหาเงินทุนมาสนับสนุนการดำเนินงาน อย่างไรก็ตาม ผลจากการอ่านผังดาว ยังพบว่าอาคารมีผลดีจากอิทธิพลของดาว 4 ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นดาวบัณฑิตอันหมายถึงบุคลากรที่อยู่ในอาคารแห่งนี้เป็นผู้รู้ หรือเป็นผู้มีความรู้ หรือมีบัณฑิตเกิดขึ้นในสถานที่แห่งนี้

ผลการศึกษาวัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อพัฒนาและนำเสนอรูปแบบการบูรณาการหลักสี่ปายะกับศาสตร์ฮวงจุ้ย เพื่อปรับปรุงภูมิสถาปัตยกรรม ศึกษารณิ: วิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ (IBSC)

กระบวนการพัฒนารูปแบบการบูรณาการหลักสี่ปายะกับศาสตร์ฮวงจุ้ยเพื่อปรับปรุงภูมิสถาปัตยกรรม ศึกษารณิ: วิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ (IBSC) แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ และการตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ โดยแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างหรือพัฒนารูปแบบการบูรณาการหลักสี่ปายะกับศาสตร์ฮวงจุ้ยเพื่อปรับปรุงภูมิสถาปัตยกรรม ศึกษารณิ: วิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ (IBSC) โดยในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะทำการสร้างหรือพัฒนารูปแบบขึ้นตามการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีขั้นตอนย่อย ๆ ดังนี้

1.1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์

1.2 การศึกษาจากบริบทจริง ดังนี้

1.2.1 การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้งานของอาคารวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ (IBSC) ตามสภาพจริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน โดยศึกษาความคิดเห็นจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง (Stakeholder) ด้วยวิธีการสัมภาษณ์

1.2.2 การศึกษาข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับศาสตร์ฮวงจุ้ยและผู้ออกแบบอาคารวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ (IBSC) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

1.3 การจัดทำร่างรูปแบบจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและการศึกษาจากบริบทจริงมาทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อนำมาจัดทำร่างรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบการบูรณาการหลักสี่ปายะกับศาสตร์ฮวงจุ้ยเพื่อปรับปรุงภูมิสถาปัตยกรรม ศึกษารณิ: วิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ (IBSC) เพื่อตรวจสอบว่ารูปแบบดังกล่าวมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร ผู้วิจัยใช้การทดสอบรูปแบบที่พัฒนาขึ้น โดยการสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมาทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อขอคำแนะนำและความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องรูปแบบ

หลังจากนำร่างรูปแบบการบูรณาการหลักสี่ปายะกับศาสตร์ฮวงจุ้ยเพื่อปรับปรุงภูมิสถาปัตยกรรม ศึกษารณิ: วิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ (IBSC) ไปทำการสนทนากลุ่มจากผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงภูมิสถาปัตยกรรม อาคาร โดยผลการจากสนทนากลุ่มให้ใช้หลักสี่ปายะ 4 โดยใช้หลักสี่ปายะ 7 มายุบเป็นหลักสี่ปายะ 4 เพื่อให้สอดคล้อง เหมาะสมกับการนำมาใช้ในการปรับปรุงภูมิสถาปัตยกรรม อาคารวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ (IBSC) มากขึ้น โดยหลังจากทำการปรับปรุงรูปแบบการบูรณาการหลักสี่ปายะกับศาสตร์ฮวงจุ้ยเพื่อปรับปรุงภูมิสถาปัตยกรรม ศึกษารณิ: วิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ (IBSC) ตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญจากการสนทนากลุ่มแล้วได้รูปแบบใหม่ ดังแสดงในรูปที่ 2

รูปที่ 2 รูปแบบการบูรณาการหลักสี่ปายะกับศาสตร์ฮวงจุ้ยเพื่อปรับปรุงภูมิสถาปัตยกรรม ศึกษารณณี: วิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ (IBSC)

หลักสี่ปายะ 4 ที่นำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบ มีดังนี้

1) อวาตสสี่ปายะ ที่อยู่เป็นที่สะดวกกาย สบายใจ อาคารมีความน่าอยู่ การจัดแต่งสภาพแวดล้อมโดยรอบอาคาร มีความสงบ ร่มเย็น เหมาะเป็นศูนย์กลางของการศึกษาทางด้านพุทธศาสนาที่เป็นศูนย์รวมด้านจิตใจ ที่ตั้งของอาคารอยู่ในทำเลที่เหมาะสม ติดถนน มีความโดดเด่นสังเกตเห็นง่าย เดินทางสะดวก มีความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย มีการแบ่งเขตพุทธาวาส สังฆาวาสชัดเจนเป็นสัดส่วน มีการปลูกต้นไม้ให้ร่มเงา ร่มรื่นดูเป็นธรรมชาติ

2) บุคคลสี่ปายะ บุคคลเป็นที่สบาย คำนึงถึงเรื่องบุคคลที่อยู่ภายในอาคารวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ (IBSC) หรือบุคคลที่ใช้บริการอาคารวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ (IBSC) ซึ่งผู้ใช้บริการอาคารแบ่งออกเป็น พระภิกษุสามเณร อาจารย์ เจ้าหน้าที่ นิสิต และผู้มาติดต่อ ควรจัดให้มีสถานที่ สิ่งแวดล้อมที่มีความเหมาะสมเอื้ออำนวยต่อพบปะ การสนทนาพูดคุย ติดต่อสื่อสารระหว่างกันเพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้ อย่างเหมาะสม

3) อาหารสี่ปายะ อาหารเป็นที่สบาย เมื่อมีที่อยู่ที่ดีสบายต้องคำนึงถึงการกินอาหาร มีการจัดแบ่งพื้นที่อย่างเหมาะสมสำหรับรับประทานอาหารสำหรับผู้ใช้บริการอาคารที่สะอาด ปราศจากกลิ่นที่ไม่พึงประสงค์ ถูกสุขลักษณะ ภายในอาคารมีร้านค้าสำหรับจำหน่ายหรือให้บริการแก่นิสิต อาจารย์ หรือบุคคลที่เข้ามาใช้บริการ อาหารและเครื่องดื่มต้องปรุงจากวัตถุดิบที่มีคุณภาพ ไม่เกิดอันตรายต่อร่างกายผู้ที่บริโภค

4) ธรรมสี่ปายะ ธรรมเป็นที่สบาย จุดมุ่งหมายหลักของวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติมีวิสัยทัศน์ที่จะเป็นสถาบันอุดมศึกษาในด้านต่าง ๆ เหมาะสมกับการเป็นสถานที่สำหรับจัดการเรียนการสอนที่เอื้อต่อบรรยากาศการเรียนรู้ของผู้เรียนในทุกระดับ โดยจัดการศึกษาวิชาการด้านพระพุทธศาสนาอย่างมีคุณภาพด้วยการทุ่มเทจิตและวิญญาณในการสอน จัดให้มีสถานที่ สภาพแวดล้อม บรรยากาศที่เหมาะสมแก่การเรียน มีอุปกรณ์ เครื่องมือสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่มีความทันสมัย เพียงพอ

ฮวงจุ้ยเป็นศาสตร์แห่งการเลือกทำเลที่อยู่อาศัยและสถานที่ทำงานที่เกิดขึ้นมานานับพันปีแล้ว เป็นการแสวงหาที่อยู่อาศัย เพื่อความสุขสบายของชีวิต ไม่ว่าจะหลับหรือตื่น หลักสำคัญของศาสตร์ฮวงจุ้ยที่สำคัญที่นำมาปรับใช้ในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกอาคาร เพื่อให้สอดคล้องกับธรรมชาติเกิดความ

สมดุลนำมาซึ่งความสำเร็จในชีวิต โดยมีรากฐานมาจากคัมภีร์อั้งจันเก้าแก่ คือความสัมพันธ์ของธาตุทั้ง 5 ซึ่งประกอบด้วย น้ำ ไม้ ไฟ ดิน ทอง มาเป็นตัวเสริมหรือหักล้างทำลายกัน

วงจรธาตุ จากหลักของ 5 ธาตุแท้ ที่ถือว่าเป็นหลักวิชาพื้นฐานอย่างหนึ่งของนักปรัชญาของชาวจีน หลักของ เจี่ยโหวงเฮ้ง หรือ 5 ธาตุแท้ การแบ่งสรรพสิ่งทุกอย่างบนโลกใบนี้ออกมาเป็น 5 ธาตุ ได้แก่ “ธาตุน้ำ” “ธาตุไม้” “ธาตุไฟ” “ธาตุดิน” และ “ธาตุทอง” ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของฤดูกาล เวลา รูปทาง ทิศทาง รวมไปถึงสีสันทัน และทุกสรรพสิ่งล้วนมีการเกี่ยวข้องโยงใยกันเป็นพลวัต เรียกว่า วงจรธาตุ ได้แก่ ธาตุน้ำส่งเสริมธาตุไม้ เช่นการทำให้ไม้เติบโตได้ต้องใช้น้ำ ธาตุไม้ส่งเสริมธาตุไฟ เพราะไม้เป็นเชื้อเพลิงให้ไฟ ธาตุไฟส่งเสริมธาตุดิน

ดังนั้นจึงนำวงจรธาตุทั้ง 5 ธาตุมาปรับใช้ในการปรับปรุงภูมิสถาปัตยกรรมอาคารวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ (IBSC) ให้เกิดความสลับปะยะ โดยมีการปลูกต้นไม้แต่ละชนิดในทิศที่เหมาะสมเพื่อเสริมธาตุไม้ ทำการเสริมธาตุน้ำ โดยมีการขุดบ่อน้ำหรือตักน้ำพุขนาดใหญ่ การใช้ธาตุดินโดยการปรับปรุงสภาพดินบริเวณอาคารเนื่องจากเป็นโดยรอบอาคารเป็นดินร่วนปนทรายไม่เหมาะสมในการปลูกหรือเจริญเติบโตของต้นไม้ โดยการใส่ปุ๋ยเพิ่มแร่ธาตุลงไปบนดิน ซึ่งเป็นการปรับธาตุทองมาใช้ และธาตุไฟ คือการควบคุมอุณหภูมิความร้อนทั้งภายในและภายนอกอาคารให้เหมาะสม เป็นต้น

กระบวนการนำรูปแบบมาใช้

1) กำหนดปัญหา เมื่อเราทราบในเบื้องต้นไปแล้วสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นอันส่งผลต่อสภาพจิตใจหรือการดำเนินชีวิตของผู้ใช้บริการอาคารและผู้เกี่ยวข้องกัอาคารแล้ว พบว่าเกิดผลไม่ดีขึ้นแล้ว เป็นผลที่เราเผชิญอยู่เราจึงจำเป็นต้องพิจารณา ไตร่ตรองให้เข้าใจให้รู้อย่างลึกซึ้งซึ่งว่าปัญหาที่เราเผชิญอยู่นั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร และให้เชื่อว่าในโลกนี้ไม่มีอะไรที่เกิดขึ้นมาได้โดยไม่มีสาเหตุเมื่อ หากเราพิจารณาดีแล้วเราก็จะเข้าถึงปัญหาอย่างแท้จริง

2) วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา เมื่อเราทราบว่าอะไรเป็นสาเหตุแห่งปัญหา การก่อให้เกิดการกระทำที่จะส่งผลให้เกิดผลที่เป็นทุกข์ที่เป็นปัญหาต่อการใช้งานอาคาร เช่น ฝนสาด อากาศ ไม่ถ่ายเท รวมถึงความรู้สึกของผู้ใช้ที่ไม่มีความสุขในการดำเนินชีวิตอยู่ภายในอาคาร ทำให้เราอาจจะทราบว่าอาการอาการออกแบสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกอาคารในลักษณะนี้ไม่ดีย่อมจะส่งผลไม่ดีตามไปด้วยเช่นกัน อันไม่เป็นที่พึงประสงค์แก่ผู้เกี่ยวข้องกัอาคาร

3) ปัญหาที่พบส่งผลอย่างไร เมื่อเราทราบสาเหตุและทราบว่า จะจัดการอย่างไร แล้วเราก็ควรเลือกปฏิบัติตามแนวทางที่เหมาะสม คือ การหาแนวปฏิบัติที่ดีงาม ควรเลือกแนวทางการปฏิบัติสอดคล้องกับความเป็นไปได้ โดยคำนึงถึงงบประมาณ สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงภูมิสถาปัตยกรรมของอาคาร ตามครรลองที่ควรนำไปปฏิบัติเพราะการพัฒนาเปลี่ยนแปลงอาคารที่ดีย่อมได้รับผลดีจากการปรับปรุงภูมิสถาปัตยกรรมของอาคาร

4) แนวทางหรือวิธีการแก้ปัญหา การกำหนดแนวทางการปรับปรุงภูมิสถาปัตยกรรมของอาคารที่เป็นไปได้ โดยกำหนดจุดหมายปลายทางที่แน่นอน พร้อมทั้งกำหนดจุดหมายและเป้าหมายรองไว้ด้วยว่าแต่ละขั้นตอนนั้นมีจุดหมาย และเป้าหมายเพียงใดแค่ไหน

อภิปรายผลการวิจัย

รูปแบบที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยแนวทางการนำแนวคิดของอาคารอัจฉริยะ (Intelligent Building) อาคารสีเขียว (Green Building) และอาคารเจริญสติ (Mindfulness Building) โดยนำลักษณะเด่นของอาคารทั้งสามลักษณะเป็นแนวคิดในการสร้างอาคารวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ (IBSC) เนื่องจากสภาพปัญหาที่

อาคาร ยังไม่สะท้อนความมุ่งหมายดังกล่าว ผู้วิจัยจึงนำหลักฮวงจุ้ยเข้ามาปรับใช้ร่วมกับการปรับปรุงภูมิสถาปัตยกรรมของอาคารให้เกิดความสัปปายะตามหลักสัปปายะ 4 ประกอบด้วย 1) อากาศสัปปายะ 2) บุคคลสัปปายะ 3) โภชนาสัปปายะ 4) ธรรมสัปปายะ พร้อมกับประยุกต์ใช้หลักฮวงจุ้ยอันประกอบด้วยธาตุทั้ง 5 คือ ดิน น้ำ ไฟ ลม และทอง มาบูรณาการร่วมกันเพื่อปรับปรุงอาคารวิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติ (IBSC)

รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบสำคัญดังนี้

หลักสัปปายะ 4 ได้แก่

1) อากาศสัปปายะ บริเวณของอาคารอยู่ในทำเลที่เหมาะสม มีความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย น่าอยู่ มีต้นไม้ใหญ่ให้ร่มเงา ร่มรื่นเป็นธรรมชาติ

2) บุคคลสัปปายะ บุคคลมีความสะดวกสบาย คำนึงถึงเรื่องบุคคลที่อยู่ภายในอาคาร มีสถานที่ สิ่งแวดล้อมที่มีความเหมาะสมเอื้ออำนวยต่อพบปะ การสนทนาพูดคุย ติดต่อสื่อสารระหว่างเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ได้อย่างเหมาะสม

3) อาหารสัปปายะ คำนึงถึงการบริโภคอาหาร มีการจัดแบ่งพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับรับประทานอาหาร สะอาด ปราศจากกลิ่นที่ไม่พึงประสงค์ ถูกสุขลักษณะ

4) ธรรมสัปปายะ บรรยากาศการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมและเอื้อต่อเรียนรู้ของผู้เรียนในทุกกระดับ

หลักฮวงจุ้ยธาตุทั้ง 5 ได้แก่

ธาตุดิน หมายถึง ดิน พื้นดิน สิ่งที่มีความถาวรมี ความหนาแน่นตามธรรมชาติ

ธาตุทอง หมายถึง วัตถุที่มีความเงา ทองคำ โลหะที่มีความแข็งแกร่ง แร่ธาตุที่อยู่ในดิน

ธาตุน้ำ หมายถึง น้ำ แหล่งน้ำ เป็นสสารที่ไม่คงรูป

ธาตุไม้ หมายถึง ต้นไม้ เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีการเจริญเติบโต ต้นไม้ที่เจริญเติบโตขึ้นตามแสงแดด

ธาตุไฟ หมายถึง พลังงาน ความร้อน แสงสว่าง มีการอุณหภูมิต่ำที่เหมาะสม ไม่ร้อนเกินไป

กระบวนการขับเคลื่อนเพื่อนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมาใช้ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

1) การระบุปัญหา

การศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งผลต่อสภาพจิตใจหรือการดำเนินชีวิตของผู้ใช้บริการอาคารวิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติ (IBSC)

2) วิเคราะห์สาเหตุ

สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกอาคารวิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติ (IBSC) ที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดปัญหา

3) พิจารณาผลที่ได้รับ

การหาแนวทางในการจัดการกับสภาพปัญหา ให้มีความสอดคล้องและเป็นไปได้ในการนำมาใช้แก้ปัญหา

4) การแก้ปัญหา

กำหนดจุดมุ่งหมายปลายทางที่ชัดเจนที่จะนำมาใช้ในการแก้ปัญหา และทำการแก้ปัญหามาตามแนวทางที่เลือก

การปรับแก้ไขฮวงจุ้ยโดยรอบบริเวณของอาคารวิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติ (IBSC) เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสัปปายะ คือ การปรับปรุงบริเวณอาคาร โดยเริ่มจากการปรับเสริมธาตุน้ำ ทำได้โดยการปลูกต้นไม้ใหญ่ เพื่อให้เกิดความร่มรื่นและสวยงามเพื่อให้เกิดความสบายตาสบายใจ โดยต้องปลูกต้นไม้ให้เป็น

ระเบียบเป็นแนว เรียบร้อย สวยงามเพื่อให้เกิดความสับสนด้านอาคารสถานที่ เป็นการส่งเสริมให้การสัญจรไปมาได้สะดวก ผลจากการวิเคราะห์ปัญหาพบว่าพื้นดินโดยรอบอาคาร IBSC เป็นดินกร่อย ไม่เหมาะแก่การปลูกต้นไม้จึงจะแก้ไขความกร่อยของดิน โดยการขุดดินให้ลึกลงไปประมาณ 3-4 นิ้ว แล้วโรยปูนขาวแล้วใช้ดินกลบ เพื่อให้ปูนขาวดูดซับความกร่อยให้เป็นดินที่มีสภาพดีเหมาะแก่การเพาะปลูก อันเป็นการปรับธาตุดิน จากนั้นเพิ่มปุ๋ยที่มีแร่ธาตุที่เหมาะสมที่ผสมกับชนิดของต้นไม้ที่ปลูก อันเป็นการปรับปรุงธาตุทอง แล้วทำการปรับเสริมธาตุน้ำโดยการเพิ่มที่เก็บน้ำ ด้วยถังเก็บน้ำและ/หรือขุดบ่อขุดสระเพื่อกักเก็บน้ำสำหรับใช้รดต้นไม้และใช้ประโยชน์อย่างอื่น ซึ่งการขุดบ่อกักเก็บน้ำช่วยให้ดินมีความชุ่มชื้นเหมาะแก่การเจริญเติบโตของต้นไม้ต่อไป ซึ่งก็จะส่งผลให้อุณหภูมิโดยรอบอาคารมีความร่มเย็น ร่มรื่น ลดความร้อนอันเป็นการปรับเสริมธาตุไฟ

จากการปรับปรุงอาคารทั้งภายในและภายนอกตามหลักสัปปายะ รวมทั้งเรื่องสุขลักษณะในด้านโภชนาการแล้ว จะส่งผลให้ผู้ที่มาใช้บริการอาคารสถานที่แห่งนี้ มีสุขภาพกายดี สุขภาพใจดี กายที่ไม่เจ็บท้องที่ไม่หิว ถือว่าเกิดความสัปปายะในการที่จะศึกษาหาความรู้และการดำเนินชีวิตให้สอดคล้องถูกต้องตามหลักธรรม เมื่อมีความรู้มากขึ้นก็สามารถนำความรู้ที่ตนเรียนรู้มาใช้กับตนเองและเผื่อแผ่ไปยังผู้คนที่ได้รับผลดีเช่นเดียวกับเรา เกิดเป็นการรวมพลังของปัญญาชนที่จะส่งผลให้โลกขับเคลื่อนไปด้วยธรรมอันเหมาะสมต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1) ฮวงจุ้ยมีหลักการที่สอดคล้องกับการก่อสร้าง สถาปัตยกรรมในด้านต่าง ๆ เช่น การเลือกพื้นที่ก่อสร้าง การวางผัง การเลือกรูปทรง และการตกแต่งภายในอาคาร ควรจะได้จัดให้มีการจัดอภิปรายความรู้เรื่องฮวงจุ้ยโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ความรู้เรื่องมีความถูกต้อง และสามารถนำผลการประชุมไปปรับใช้ให้เหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุด

1.2) จากผลการวิจัยครั้งนี้ได้มีการนำเสนอรูปแบบการบูรณาการหลักสัปปายะกับศาสตร์ฮวงจุ้ยเพื่อปรับปรุงภูมิสถาปัตยกรรม ศึกษาคณิศ: วิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติ (IBSC) ซึ่งถือว่าส่งผลต่อการพัฒนาปรับปรุงอาคารวิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติ (IBSC) ดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาอาคาร ควรมีการนำรูปแบบไปใช้อย่างสมบูรณ์ตลอดกระบวนการ มีการบูรณาการใช้รูปแบบให้เหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัย มีการติดตาม ตรวจสอบ การนำรูปแบบไปใช้อย่างต่อเนื่อง มีการประเมินและปรับปรุงรูปแบบให้เหมาะสม และมีการเผยแพร่ความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการบูรณาการอาคารอื่น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1) ฮวงจุ้ยเป็นความรู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับงานด้านก่อสร้าง สถาปัตยกรรมศาสตร์ ภูมิสถาปัตยกรรม และการออกแบบตกแต่งภายใน ดังนั้นควรจะได้จัดให้มีการจัดอภิปรายความรู้ เรื่องฮวงจุ้ยโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ความรู้เรื่องฮวงจุ้ยมีความถูกต้อง และสามารถนำผลการอภิปรายไปปรับใช้ให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด

2.2) ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในการพัฒนารูปแบบการบูรณาการอาคารที่มีลักษณะอื่น ๆ หรือศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมหรือปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการนำรูปแบบในลักษณะนี้ไปใช้งาน

2.3) ควรทำการวิจัยต่อยอดเพื่อประเมินหาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการอาคารวิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติ หลังจากได้นำรูปแบบการบูรณาการหลักสัปปายะกับศาสตร์ฮวงจุ้ยเพื่อปรับปรุงภูมิสถาปัตยกรรมวิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติ (IBSC) ได้ปรับใช้จริงกับอาคาร

บรรณานุกรม

- โกศล จิ่งเสถียรทรัพย์. (2554). **สิ่งแวดล้อมเพื่อการเยียวยาผู้ป่วยในสถานพยาบาล ตามแนวทางพระพุทธศาสนาเถรวาท**. พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พงศ์สดาญ นาคทอง (ฟู จื่อ หมิง). (2551). **ฮวงจุ้ยคอนโด (FEING SHUI for Living)**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท อนิศ พับลิชชิ่ง จำกัด.
- พลุลวง [นามแฝง]. (2546). **สร้างเรือนให้อยู่เป็นสุข คติความเชื่อและประเพณีการสร้างเรือน**. กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ.
- พระณัฐญาพัชร ปยุตโต (โตสวัสดี). (2558). **วิเคราะห์การจัดการวัดสันติสุขตามหลักสัปายะ 7: กรณีศึกษา วัดภักทันทะอาสาฬหาราม จังหวัดชลบุรี**. สารนิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2551). **พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพุทโธสาจารย์. (2554). แพลและเรียบเรียงโดย สมเด็จพระพุฒาจารย์ (อาจ อาสภมหาเถร). **คัมภีร์วิสุทธิมรรค**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: บริษัทธนาเพรส จำกัด. หน้า 220.
- พระมหาหรรษาธมฺมหาโส. (2547). **รูปแบบการจัดการความขัดแย้งโดยพุทธสันติวิธี: ศึกษาวิเคราะห์กรณีลุ่มน้ำแม่ตาช้าง จ.เชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระลิขิต ทินนปญโญ (เมืองจันทร์). (2560). **รูปแบบการจัดการสัปายะในสำนักปฏิบัติธรรม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย**. วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์. ปีที่ 13 ฉบับพิเศษ เล่ม 3: 34-45.
- พระวีระศักดิ์ ชยธมฺโม (สุวรรณวงศ์). (2558). **แนวทางการจัดการวัดสันติสุขตามหลักสัปายะ 7: กรณีศึกษาวัดธารน้ำไหล จังหวัดสุราษฎร์ธานี**. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์. ปีที่ 3 ฉบับที่ 2: 98-114.
- พระสงเสริม แสงทอง. (2541). **แนวคิดการจัดสิ่งแวดล้อมตามหลักพระทางพระพุทธศาสนา**. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษยกับสิ่งแวดล้อม. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พิทักษ์ เทียงทอง. (2540). **ฮวงจุ้ยตกแต่งบ้านเพื่อโชคลาภ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์กั้งหัน.
- ไพศาล ตั้งพาณิชย์กุล. (2550). **จัดบ้านให้ถูกหลักฮวงจุ้ยเพื่อความร่ำรวยที่ยั่งยืนและเปี่ยมสุข**. กรุงเทพฯ: เอ็มมีเดีย.
- ภัทรภรณ์ หมดมลทิล. (2554). **ผลิตภัณฑ์ตกแต่งที่อยู่อาศัยจากแนวคิดเรื่องธาตุทั้ง 5 ในศาสตร์ฮวงจุ้ย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ภูทธิ จำปาเงิน. (2549). **การนำฮวงจุ้ยไปใช้จัดการอาคารสถานที่ของผู้ประกอบการในจังหวัดเพชรบุรี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). **พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- ยูกิ ทามูระมากิ. (2542). **ความเชื่อเกี่ยวกับฮวงจุ้ยในกรุงเทพมหานคร (2531-2539)**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รังสี เรียมประการ. (2550). **ความเชื่อเรื่องฮวงจุ้ยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรรของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล**. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิศิษฐ์ เตชะเกษม. (2540). **บ้านฮวงจุ้ยดี มั่งมีศรีสุข ค้าขายร่ำรวยด้วยฮวงจุ้ย**. กรุงเทพฯ : เอ็มจีเอ จำกัด.
- วิไลลักษณ์ ชื่นธนวุฒิ. (2551). **อิทธิพลของศาสตร์แห่งฮวงจุ้ยที่มีต่อวิถีชีวิตของคนไทยชาวพุทธในสังคมปัจจุบันศาสนศึกษา**. สารนิพนธ์วิทยาลัยศาสนศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อำนวยการชัย ปฏิพัทธ์เผ่าพงศ์. (2553). **บ้านถูกโฉลกตามหลักฮวงจุ้ย Feng Shui: for the Home**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า (1988) จำกัด.